

Orde van den Prince
Afdeling Keerbergen

1968 - 2018

Academische Zitting op 9 juni 2018

GC Den Bussel, Keerbergen

TAAL ALS SPIEGEL VAN ONZE SAMENLEVING

gisteren en vandaag

1968

het stichtingsjaar van onze afdeling,
een jaar dat tot onze verbeelding blijft spreken,
een jaar dat ons bijblijft als een kantelpunt in onze samenleving.

Zowel sociaal-economisch, politiek als taalkundig is het een jaar van protesten en grote verschuivingen. Vietnam, Martin Luther King, de Praagse lente, de hippies en de provo's, de Parijse studentenrevolte en bij ons "Leuven-Vlaams".

Inmiddels zijn de studentenprotesten geluwd en lijkt de taalstrijd beslecht, maar de roep om identiteit van culturele minderheden blijft een actueel thema, zowel in Vlaanderen als in Europa of de hele wereld.

© Orde van den Prince, afdeling Keerbergen, 2018

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.princekeerbergen.net

INHOUD

INHOUD	3
50 jaar Orde van den Prince Keerbergen	4
Taal als spiegel van onze samenleving (Frank Hellemans).....	8
TAAL EN STRIJDE (Louis Vos)	9
TAAL EN IDENTITEIT (Marketa Štefková)	12
TAAL EN INTEGRATIE (Majd Khalifeh)	15
PANELGESPREK.....	18
Over taalimperialisme, taalminderheden, de slogan “Walen buiten” en de reactie “Juden raus”	19
Over het ‘nut’ van taal en zijn economische betekenis.....	19
Taal is ook cultureel en maatschappelijk belangrijk.....	20
De taal spreken van de gemeenschap is essentieel voor persoonlijkheids- ontwikkeling – er zijn geen vanzelfsprekendheden	22

50 jaar Orde van den Prince Keerbergen

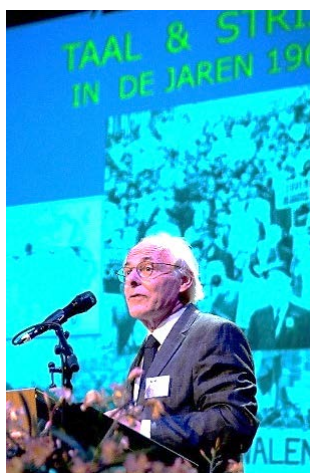
Afdeling Keerbergen
1968 - 2018

De afdeling Keerbergen van de Orde van den Prince is vandaag een vitale vijftiger en dat wordt gevierd! Dit is een gelegenheid om even stil te staan bij verleden, heden en toekomst van de afdeling Keerbergen.

Eerst het verleden

De stichtingsvergadering van de afdeling vond plaats op 21 juni 1968. De leden van het eerste uur waren 15 mannen onder voorzitterschap van Ferdinand Van Assche. 30 jaar later, in 1998, werd onder impuls van toenmalig voorzitter Corneel Beyers de *Kroniek van 30 jaar Orde van den Prince Keerbergen* neergeschreven. Er staat te lezen dat het een plaatselijke vriendenclub was - ze noemden zich de slijkboeren - die op vraag van het toenmalig centraal bestuur promoveerde tot een afdeling van de Orde van den Prince.

Wat is die Orde van den Prince nu eigenlijk? Waar staat ze voor? Om dit te vatten is het goed even terug te gaan naar zijn ontstaan en vooral naar de tijdsgeest waarin dit gebeurde. Guido Van Gheluwe, een advocaat uit het Kortrijkse, startte met de Orde in 1955.

Van bij de aanvang was het de droom - en geleidelijk komt deze tot stand - om Nederlandssprekenden in Vlaanderen, Nederland en zelfs de wereld samen te brengen. Concreet gebeurde dit door het scheppen van een kader, waarbinnen eenieder vrij zijn/haar gedachten kan uiten, ideeën uitwisselen en in debat kan gaan – altijd in *vriendschap en verdraagzaamheid*. De Orde is geen serviceclub of strijdvereniging, maar wel een apolitek genootschap en pluralistisch van samenstelling. In de jaren vijftig waren dit zonder twijfel vooruitstrevende ideeën, die uiting gaven aan een modernere naoorlogse mentaliteit.

Na uitbreiding eerst in Gent, daarna Brussel, Mechelen en Leuven sprak men vanaf 1967 van de Brabantse explosie, want in die periode kwamen er wel 11 afdelingen bij in het Brabantse (Tienen, Keerbergen, Diest, Overijse, Asse, Kortenberg, ...). Deze expansie had ook te maken met de toenmalige politieke en maatschappelijke situatie: de dreigende verfransing van Vlaams-Brabant. Opmerkelijk is ook dat de uitbreiding naar Nederland begonnen is in 1968 met de stichting van Eindhoven als eerste Nederlandse afdeling.

Waar staan we vandaag?

De Orde van den Prince telt ongeveer 3000 leden, verspreid over meer dan 90 afdelingen:

- 60 Vlaamse afdelingen
- 27 Nederlandse afdelingen
- 8 buitenlandse afdelingen (o.a. Rijsel, Londen, Keulen, Kaapstad, ...)

De beleving van de Nederlandse taal en cultuur is het bindmiddel.

De afdeling Keerbergen heeft 37 leden. Partners zijn van harte welkom op de meeste vergaderingen. De man / vrouw verhouding is vandaag evenwichtiger dan vroeger.

Voorgangers binnen de afdeling Keerbergen getuigden van visie door dertig jaar geleden contacten te leggen met het buitenland, wat uiteindelijk heeft geleid tot een nu meer dan twintigjarige samenwerking met het taaldepartement van de Comenius universiteit in Bratislava, Slowakije. De voorbije jaren leek men te twijfelen aan het nut van zulke samenwerkingen, ook door de overheden in Vlaanderen en Nederland. Het tij lijkt nu te keren. Henriette Louwerse, voorzitter van de “Internationale Vereniging voor Neerlandistiek”, heeft hieraan een boeiend artikel gewijd in het jongste nummer van het tijdschrift *Ons Erfdeel* onder de titel *Het is hoog tijd dat we Nederlands als wereldtaal gaan zien*.

De Orde onderkent ook het grote belang van een goede beheersing van het Nederlands door anderstaligen die zich in Vlaanderen willen vestigen of er een nieuw leven willen

opbouwen. Verschillende afdelingen werken hieraan op projectmatige basis.

Hoe zien we de toekomst?

De 18^e-eeuwse filosoof Edmund Burke wist het al en hij drukte het zo uit in zijn beroemde quote “Een land dat niet beschikt over de middelen om te veranderen, mist ook de middelen om zijn voortbestaan zeker te stellen”.

Deze zienswijze geldt ook voor organisaties en genootschappen. Ik ben dan ook zeer gelukkig dat onze afdeling op initiatief van het nieuw aangetreden bestuur een “vernieuwingsproject” heeft aangenomen, dat stap voor stap wordt uitgevoerd. De inhoud blijft dezelfde - zeg maar de missie - maar de vorm wordt aangepast. Basis blijft de beleving van Nederlandse taal en cultuur en dit breed opgevat. De afdeling Keerbergen is een ledenvereniging waar respect voor elkaar en vriendschap belangrijk blijven. Van een besloten vereniging naar meer open gezelschap. We willen ook meer naar buiten treden, zoals vandaag.

De Academische Zitting van deze namiddag wil aangeven hoe de afdeling Keerbergen de Orde van den Prince naar inhoud en vorm ziet en wil beleven.

De Orde van den Prince - nieuwe - stijl zal nog vele jaren bestaan en gaat een nog lang en boeiend leven tegemoet. Op naar de volgende 50 jaar!

Karel Van Liempt
Voorzitter Afdeling Keerbergen
9 juni 2018

Noten

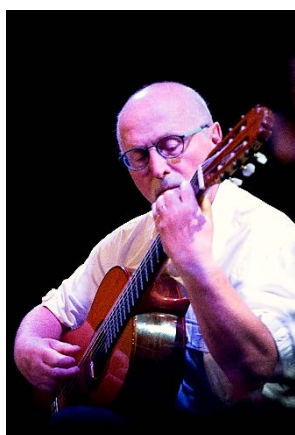
- *Kroniek van 30 jaar Orde van den Prince afdeling Keerbergen*, 1998, brochure, Corneel Beyers <https://www.princekeerbergen.net/kroniek-30-jaar-prince-keerbergen>
- *Vlaanderen ontmoet Nederland – Geschiedenis van de OvdP*, Kristin Van Der Wee, Edward De Maesschalck, 2005, Lannoo
- Edmund Burke, *Reflections on the Revolution in France*, 1790
- *Het is hoog tijd dat we Nederlands als wereldtaal gaan zien*, Henriette Louwerse, *Ons Erfdeel*, mei 2018, p 11-18
- *Internationale Vereniging voor Neerlandistiek*, <https://www.ivn.nu/>
- *Taalunie, beleids- en kennisorganisatie voor het Nederlands*, <http://taalunie.org/>

Taal als spiegel van onze samenleving

Frank Hellemans

is lid van de Orde van den Prince, afdeling Mechelen. Hij is docent aan de Thomas More Hogeschool in Mechelen en heeft gedurende dertig jaar de boekenrubriek verzorgd bij het tijdschrift Knack.

De afdeling Keerbergen heeft drie redenen om vandaag felicitaties te ontvangen:

- Er is het **gouden jubileum**, 50 jaar afdeling Keerbergen
- Een aantrekkelijke academische zitting met de mooie insteek **‘TAAL als spiegel van onze samenleving, gisteren en vandaag’**
- **Drie uitmuntende sprekers**, die elk een ander aspect van taalbeleid en taalbeleving belichten.

Het is niet overdreven te stellen dat Nederlands een wereldtaal is. Wereldwijd zijn er 6000 talen en Nederlands bekleedt de 40^e plaats, gesproken door 23 miljoen mensen. In Europa bekleedt Nederlands de 8^e plaats, meer gesproken dan alle Scandinavische talen samen. Conclusie: het Nederlands heeft een niet te onderschatten gewicht, waar we ons bewust moeten van zijn en ook terecht fier.

De drie sprekers zullen de volgende aspecten benaderen telkens in een 20 min durende inleiding:

- **Taal en strijd**, door *professor em. Louis Vos*, hoogleraar Hedendaagse Geschiedenis KULeuven, gespecialiseerd in de Vlaamse Beweging en de stoute jaren 60.
- **Taal en identiteit**, door *professor Marketa Štefková*, hoogleraar Nederlands Vertalen-Tolken, Comenius Universiteit Bratislava, Slowakije. OvdP Keerbergen steunt al ruim 20 jaar de leerstoel Nederlands.
- **Taal en integratie**, door *de heer Majd Khalifeh*, Palestijns-Vlaams freelancejournalist en auteur, islamkenner voor de VRT. Na de pauze is er een **panelgesprek** met de drie sprekers. Dit geeft hen de gelegenheid om bepaalde van hun stellingen nader toe te lichten.

De heer Guy Kestens verzorgt de muzikale intermezzi met werk van Silvius Leopold Weiss (1687-1750), tijdgenoot van Bach, Heitor Villa-Lobos en Nicolas Alfonso.

Verslaggever: Karel Van Liempt

Louis Vos,

*hoogleraar emeritus
Hedendaagse Geschiedenis KU
Leuven, is gespecialiseerd in
de Vlaamse Beweging, het
nationalisme in België, de
stoute jaren 60 en het
studentenprotest. Zijn
onderwerp 'Taal en Strijd'
schetst het decennium waarin
onze Orde ontstond en plaatst
de ontstaansredenen in een
breder perspectief.*

Taal en strijd

Tijdens het interbellum ontwikkelde de radicale Vlaams-nationalistische vleugel een antibelgicisme dat na de Duitse inval de loopplank wordt om in de collaboratie te stappen om in Vlaanderen een Nieuwe Orde op te bouwen. Die collaboratie werd door de Belgische bevolking en door het grootste deel van de Vlaamse Beweging verworpen. De naoorlogse repressie en een overwegend anti-Vlaamse houding van de Franstalige publieke opinie zette zelfs de verworvenheden van de taalwetgeving onder druk.

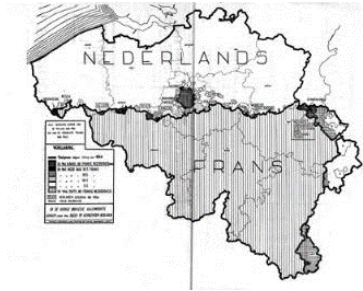
In de tweede helft van de jaren '40 vielen de scheidingslijnen tussen links en rechts, vrijzinnig en katholiek, anti-Vlaams en Vlaamsgezind meer en meer samen. Katalysator werd de koningskwestie. Het dynamiteren van de IJzertoren in 1946 lokte een herleving uit van de Vlaamse Beweging. Het Davidsfonds klaagde de overtredingen van de taalwetgeving in de overheidsadministratie aan. In het vooruitzicht van de talentelling van 1947 wilde het de Vlamingen overtuigen te verklaren dat Nederlands hun omgangstaal was. De objectiviteit van de telling liet te wensen over.

Intussen groeide de polarisering tussen links en rechts rond de terugkeer van Leopold III. Uit het referendum van 1950 bleek dat de publieke opinie in Vlaanderen sterk verschilde van die in Franstalig België. Hoewel een meerderheid voor de terugkeer van de koning had gestemd, moest hij toch abdiceren. De CVP/PSC won de daaropvolgende parlementsverkiezing en kon alleen een regering vormen, maar na de verkiezingen van 1954 kwam er een coalitie van socialisten en liberalen die een schoolstrijd startte tegen het vrij middelbaar onderwijs. De katholieke mobilisatie daartegen ging gepaard met een herleving van flamingantisme. De CVP pleitte voor een parlementaire zetelaanpassing. In de katholieke jeugdbewegingen werd de naoorlogse generatie opnieuw vertrouwd gemaakt met de Vlaamse Beweging en de studentenwereld engageerde zich voor de erkenning van het Nederlands op Expo '58.

Na pacificatie van de levensbeschouwelijke tegenstellingen in het schoolpact van 1958 kwam er ruimte voor andere spanningsvelden. Kortstondig op sociaal-economisch vlak tegen de eenheidswet van de liberaal-katholieke regering waarin zich tegelijk een nieuw links wallingantisme manifesteerde. Op taalpolitiek vlak waar het VABT (Vlaams Actiecomité Brussel en Taalgrens) de Vlaamse grieven naar voren bracht. Afschaffing van de talentelling, begrenzing van de Brusselse tweetalige agglomeratie, vastlegging van de taalgrens, vernederlandsing van het bedrijfsleven in Vlaanderen en zetelaanpassing in het parlement. Dat gebeurde door onder meer de marsen op Brussel (1961 en 1962) die bij Vele Vlamingen het vertrouwen in de Vlaamse Beweging versterkten, al groepeerden ook de tegenkrachten zich daardoor tegen wat zij aanvoelden als 'Vlaams taalimperialisme' in het FDF, *Front Democratique des Francophoneses*.

In oktober 1962 werd het wetsontwerp dat de taalgrens moest vastleggen goedgekeurd. De definitieve aanpassing van de administratieve grenzen en taalgebruik in de openbare diensten en onderwijs, en de zetelaanpassing van het Belgisch parlement volgden in het akkoord van Hertoginnedal in juli 1963. Het leidde rechtstreeks tot de kwestie Leuven waarin de Vlaamse Beweging pleitte voor een overheveling van de Franstalige afdeling naar Wallonië.

Op 13 mei 1966 verklaarden de bisschoppen in een 'mandement' een splitsing van de Leuvense universiteit te verwerpen en de Franstalige afdeling in Leuven te behouden. Ze eisten ook dat alle leden van de universitaire gemeenschap zich bij deze 'verordening' zouden neerleggen. Als reactie brak in Leuven de meirevolte van 1966 uit als een antiklerikale golf die zich razendsnel over Vlaanderen verspreidde. In het protest raakten Vlaamsgezinde, antiklerikale en antigezagsargumenten met elkaar verstrengeld. Ondanks een jaar vol studentenbetogingen en een massabetoging van de Vlaamse Beweging herriepen de bisschoppen hun mandement niet. Na een tweede studentenrevolte in januari 1968 tegen de Franstalige plannen in Leuven te blijven kwam de regering over de kwestie Leuven ten val. Daarna vielen de politieke partijen uiteen volgens taalgroep

en in 1970 kwam de eerste van een reeks staatshervormingen die België zou omvormen tot een federale staat.

Tot slot enkele bedenkingen of stellingen.

De Vlaamse Beweging begon als een taalbeweging. Vanaf het einde van de 19^e eeuw werd ze ook een communautaire en een nationale beweging met als culminatiepunt de strijd rond Leuven-Vlaams. Doorheen die strijd en de staatshervormingen ontwikkelde zich een Vlaamse natie met eigen instellingen ingebed in een (con)federaal België.

Inzake het taalgebruik in het openbare leven beriepen Franstaligen zich op de *individual rights* van de burgers om overal in België Frans te mogen gebruiken. Ze erkennen de *community rights*, die de Vlaamse gemeenschap opeist, inzake het opleggen van Nederlandse ééntaligheid niet. Voor de Vlaamse gemeenschap is de taal het belangrijkste kenmerk en het symbool van de Vlaamse identiteit zelf.

Hoewel na vijftig jaar staatshervormingen de omvorming van Vlaamse gemeenten naar een tweetalig statuut nagenoeg onmogelijk is geworden, blijft de sluipende verfransing van faciliteitengemeenten toch nog bestaan. Daarnaast is het taalgebruik in de samenleving, zowel in Vlaanderen, Brussel als Wallonië door de immigratie intussen veel diverser geworden.

Verslaggeefster: Jo Vranckx

Marketa Štefková,

hoogleraar Nederlands Vertalen-Tolken aan de Filosofische Faculteit, Comenius Universiteit in Bratislava, Slowakije. In haar voordracht gaat zij dieper in op 'Taal en Identiteit', een onderwerp dat de Slowaken ook na aan het hart ligt, in het bijzonder sinds de splitsing in 1993 van Tsjecho-Slowakije.

Taal en Identiteit

Voor de meeste mensen is taal in eerste instantie een instrument van communicatie, een middel om betekenissen, bedoelingen of emoties over te brengen. Die overdracht tussen spreker/schrijver en toehoorder/lezer kan zakelijk, informeel of zelfs poëtisch zijn en zal op die manier al iets reveleren over de identiteit van de participanten.

Maar taal is meer dan verbale communicatie. Taal is ook de emanatie van de referentiële en imaginaire wereld waarin we leven. De taal die we spreken is verbonden met de werkelijkheid waarin we leven, met de manier waarop we denken over de wereld. Daarom is Perzische poëzie verschillend van Finse of is het specifiek vocabularium voor de vele verschillende vormen van sneeuw en ijs van Inuit volkeren niet relevant voor de gebruikers van Afrika-talen. Benjamin Lee Whorf (een Amerikaanse linguïst) heeft, in wat nu bekend staat als de Sapir-Whorf hypothese, aangetoond dat de verschillen tussen talen aangeven hoe de

gebruikers hun wereld percipiëren en vormgeven. De grenzen van een taal zijn de grenzen van een wereld.

In een misschien op het eerste gezicht romantische visie, maar dan een met ook existentiële en politieke implicaties, is taal ook onlosmakelijk verbonden met identiteit. Een mooie anekdote illustreert dit. In het 18^e-eeuwse Slowakije leest een jonge man een ontroerend gedicht voor aan zijn moeder over de prachtige bergen en de malse weiden van het heerlijke Hoge Tatra gebergte, maar de moeder barst in huilen uit, want ze begrijpt niets van wat hij in het Hongaars vertelt over haar geliefde bergen. Ze is geraakt in haar diepste wezen, in haar ziel, omdat die vreemde taal haaks staat op wie ze is en waar ze leeft. Taal is de uitdrukking van haar *zijn*. Indien die taal dan met anderen gedeeld wordt in een gemeenschappelijk referentie- en waardenkader, wordt taal inderdaad de *ziel* van een volk en wanneer dat volk samenvalt met een natiestructuur kan men, zoals Wilhelm von Humboldt, poneren: 'Taal is de ziel der natie'.

Uiteraard wordt identiteit niet alleen in taal of door afkomst geconstitueerd. Mensen ontwikkelen hun identiteit ook op basis van religie, seksuele geaardheid, hobby's, politieke overtuigingen, enz. terwijl sprekers van dezelfde taal toch een soms erg verschillende cultuur kunnen beleven. Maar dat volkeren en naties quasi altijd naar taal grijpen als een identiteitsversterkend element hoeft niet te verwonderen. Toen na de Eerste Wereldoorlog de republiek Tsjechoslowakije ontstond als een *marriage de raison* was dit om politieke, strategische en economische redenen. Taal speelde toen nauwelijks een rol, men communiceerde en *begreep* elkaar. Maar toen de republiek in 1993 werd opgesplitst, werd taal - en vooral de verschillen tussen de talen - plots wel een identiteitsfactor van betekenis en zag men de twee talen zich geleidelijk verwijderen van mekaar. Eenzelfde fenomeen zag men toen na het ontstaan van Joegoslavië de talen van Serviërs en Kroaten door bewuste taalpolitiek tot één taal gesmeed werden terwijl later in het *International Tribunal for the former Yugoslavia* in Den Haag, waar in eerste instantie één tolkcabine was - BSK, d.w.z. Bosnisch-Servisch-Kroatisch - al gauw kleine verschillen werden uitvergroot om taalnationalistische redenen.

Dit verklaart trouwens één van de grote spanningsvelden in de Europese Unie, de spanning tussen regio's enerzijds die zich, onder meer, definiëren op basis van taal en de twee superstructuren waarin ze ingekapseld zitten, de natie en de Unie anderzijds. Natuurlijk spelen in dit spanningsveld vele andere, allicht zelfs belangrijkere factoren, maar het is onmiskenbaar dat de regio's in de EU zichtbaar worden o.a. via taal. Taal is ook in deze constellatie de (zij het misschien politiek-economische) ziel van een volk en het Engels als lingua franca van de EU zal nooit een ziel kunnen leggen in een Europese *demos*.

Bij dit alles moet men wel voor ogen houden dat taal geen immanent systeem is dat zich aan geschiedenis en context kan onttrekken. De laatste decennia stellen we, bijvoorbeeld, in het Nederlands grote veranderingen vast in taalgebruik en taalcultuur. Spelling, schrijftaal, literaire genres, spreekstijlen, woordenschat, grammaticale regels, de globalisering en de blijkbaar onstuitbare opmars van het Engels, zorgen voor een echte paradigmaverschuiving in wat gemeenzaam als standaardtaal wordt beschouwd. We beleven vandaag een echte *destandaardisering* van het Nederlands, zoals dit helder wordt uiteengezet in het boeiende boek van Joop van der Horst.

Die langetermijnspanningen tussen eenvormigheid en creativiteit, norm en variëteit, effectieve communicatie en individuele expressie, zullen ongetwijfeld ook een invloed hebben op de verbinding van taal en identiteit en op de notie van taal als de ziel van een volk. Nu God even met verlof is, wordt misschien ook de ziel van het volk tijdelijk gesloten wegens renovatie.

Verslaggever: Erik Hertog

Majd Khalifeh

*Palestijns-Vlaams
freelancejournalist en auteur,
werkt als Islamkenner voor de
VRT (specialist Midden-Oosten
en Noord-Afrika). In 2012
werd hij door Pax Christi
verkozen als
jongerenambassadeur voor de
vrede. Recent verscheen zijn
veel besproken boek
Herboren. In zijn toespraak
over 'Taal en Integratie'
belicht hij het belang van taal
als sleutel tot een geslaagde
integratie..*

Taal en integratie

Majd Khalifeh wordt in 1983 in Dubai geboren. Zijn ouders werden geboren in de Syrische hoofdstad Damascus als kinderen van Palestijnse vluchtelingen. Sinds 2004 woont Majd Khalifeh in België. Voor hem is het verhaal over “Taal en Integratie” een verhaal van overleven. Een getuigenis uit de eerste hand van deze VRT-journalist en documentairemaker.

“Palestijn in Syrië”: deze verblijfsvergunning betekent voor Majd naast rechten ook plichten. Het schrikbeeld van een Syrische legerdienst in het leger van Assad hangt als een zwaard van Damocles boven zijn hoofd. Hoe kan ik mijn dromen waarmaken, spookt het door zijn hoofd:

“Twee dromen koester ik, die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Ten eerste: een nationaliteit bemachtigen in een land waar ik innerlijke rust kan vinden, een stabiel leven kan opbouwen en mijn tweede droom kan realiseren: een diploma behalen. Pas wanneer ik een officiële nationaliteit heb, kan ik mijn horizon letterlijk en figuurlijk verbreden.”

Een vlucht uit Syrië, een bufferperiode in Koeweit en dan via Griekenland naar België. Het sneeuwt bij aankomst in Brussel. Antwerpen blijkt wel een eind rijden van Zaventem.

“Ik leek wel op een vreemde planeet gedropt.”

En dan komt taal als eerste confrontatie: asiel aanvragen. Wat betekent dit woord? Wat betekenen verder alle verkeersborden? Waarom staan Brusselse straatnamen in twee talen vermeld? Wat zijn die rode vlakken naast het voetpad? De vermoeiende chaos van het verkeer in het Midden-Oosten is veraf.

Het asielcentrum in Broechem wordt voor Majd Khalifeh de eerste verblijfplaats.

“Na zo’n vijfhonderd meter belanden we bij Blok C, helemaal aan de achterkant van het domein, dat er op dit uur doods bijligt. Ik krijg een bed toegewezen in een wooncontainer met twee stapelbedden, één tafel, één stoel en een aantal kastjes met een slot. Twee mensen liggen te slapen. Ik leer

hen morgen wel kennen, eerst wil ik slapen. Ik ben afgepeigerd.”

Voor Majd wordt het duidelijk: hij moet bewijzen dat hij hier een kans verdient, dat hij nergens anders zijn toekomst kan opbouwen en dat hij iets te bieden heeft. Daarom: een blad papier, een pen en oplijsten welke doelen hij voor ogen heeft:

“De taal leren, vrienden maken, een job zoeken om studies te betalen, een diploma behalen. Het lijstje hang ik op aan de binnenkant van mijn kastdeur. Zo herinner ik mezelf er elke dag aan wat me toe doen staat.”

Het belang van het leren van de taal staat vooraan op het lijstje. Het Centrum voor Volwassenenonderwijs in Lier is de eerste stap. Khalifeh omschrijft het als “bouwen aan zijn mentale kapitaal, via talenkennis en sociale vaardigheden”. En dan volgt de Chiro:

“De Chiro is het beste wat me had kunnen overkomen. Een parallel universum ook, want mijn nieuwe vrienden weten amper iets af van mijn leven in het asielcentrum.”

De wekelijkse vergaderingen bij de Chiro zijn niet alleen ontspannend maar ook nuttig voor de taalontwikkeling. Geen Engels als uitwijkmogelijkheid en dus een echt taalbad: klanken, woorden, zinnen, uitdrukkingen, lichaamstaal: vele facetten van de taal. Maar er is meer. Door deel te nemen aan de Chiro-activiteiten leert Majd de omgangsvormen kennen, de Vlaamse tradities en wat het betekent om samen op kamp te gaan.

*“Allemaal zijn het kleine momenten met een grote betekenis. Je leert de taal met alle emoties kennen: boos zijn op z’n Vlaams, grapjes maken op z’n Vlaams enz. Dit aanleren is belangrijk om je positie in de samenleving stevigheid te geven. **Want uiteindelijk ben je in heel het integratieproces bezig met een zoektocht naar jezelf.** Het vervreemdingsgevoel overstijgen is nodig om opnieuw zelfvertrouwen te krijgen.”*

“De tweede stap, in het verlengde van ‘de ander verstaan’, is ‘de ander echt begrijpen’. Ik heb gemerkt dat ik me dankzij de taal veel gemakkelijker in de schoenen van de oer-Vlaming kan verplaatsen. Nu ik de taal beter onder de knie heb, probeer ik zoveel mogelijk te snappen hoe de

Vlamingen om me heen denken, waarom ze lachen of boos worden, wanneer ze mensen vertrouwen of wantrouwen.”

Het taalbad is geleidelijk een cultuurbad geworden.

“Het is mijn vaste overtuiging dat je als nieuwkomer die twee stappen moet zetten om helemaal jezelf te kunnen zijn in interactie met de ander. Het gaat er niet zozeer om het juiste woord voor deur of huis te kennen, maar om de ijsbrekers te snappen en de gevoeligheden.”

Een volgende stap dringt zich op: het diploma middelbaar onderwijs behalen via het tweedekansonderwijs.

“Tweedekansonderwijs klinkt me als muziek in de oren,” zo vertelt Khalifeh. Daarenboven via het statuut van ‘staatloze’ de kans maken op een permanente verblijfsvergunning, de Belgische nationaliteit krijgen en ingeschreven worden aan de Katholieke Universiteit van Leuven. Het is een indrukwekkend parcours dat uiteindelijk leidt tot het diploma *Bachelor of Language and Area Studies, Arabic and Islamic Studies (Major subject) plus Economic Policy and Management (Minor subject)*.

Uiteindelijk vindt Majd Khalifeh zijn plaats op de nieuwsdienst van de VRT. Hij is een Belgische journalist met Palestijnse roots. België heeft hem kansen geboden, maar bovenal heeft hij die kansen gegrepen. Taal is hierbij het vertrekpunt en geeft je de mogelijkheid om je leven vorm te geven en controle te houden over je emoties: moeilijke momenten overwinnen door humor te kunnen gebruiken, aansluiting vinden bij de culturele onderstroom van een volk.

Landen op Zaventem is voor Majd Khalifeh dan ook steeds weer een gevoel van thuiskomen in een land dat hij nu als zijn thuisland beschouwt en waar hij toe behoort.

Synthese door Jan Van Daele, gebaseerd op de lezing en op het boek Herboren. Hier komt een nieuwe Belg, 2017. Fragmenten uit het boek zijn cursief overgenomen.

PANELGESPREK

Na hun boeiende uiteenzettingen biedt een panelgesprek onder moderatie van Frank Hellemans de gelegenheid aan de drie sprekers om bepaalde van hun stellingen toe te lichten en te nuanceren.

Over taalimperialisme, taalminderheden, de slogan “Walen buiten” en de reactie “Juden raus”

Louis Vos heeft zijn standpunt hierover nogmaals verduidelijkt (reeds verschenen in een column van *De Standaard*, 11 april 2018). Hij pleit voor historische benadering en onderzoek en duiding over wat er werkelijk gebeurd is. Maar hij stelt “mythologisering” vast van de kwestie Leuven Vlaams, zowel ter linkerkant (Paul Goossens) als ter rechterkant (Bart De Wever). De slogan “Walen buiten” was te zien als een reactie tegen het heersende Franse taalimperialisme en de neerbuigendheid ten aanzien van het Nederlands. De “Juden raus” vergelijking - gemaakt door UCL rector Massaux - was misplaatst, want de verwijzing naar de Jodenkwestie was uit zijn verband gerukt en te plaatsen in een andere context.

Marketa Štefková signaleert dat er ook in Slowakije een taalminderheid is, nl. de Hongaarse (9% van de Slowaakse bevolking wonend langs de gemeenschappelijke Slowaaks-Hongaarse grens). Deze situatie vormt een uitdaging voor de Slowaakse overheid. Er zijn bij de rechtbanken meer tolkenacties Hongaars-Slowaaks dan voor de andere talen samen.

Majd Khalifeh stipt aan dat in het Midden-Oosten 500 miljoen mensen Arabisch schrijven en lezen (= standaard Arabisch). Ook op school wordt het Arabisch onderwezen. In de dagelijks gesproken taal zijn er vele variëteiten en dialecten. Deze verschillen dikwijls meer dan Nederlands en Duits. Sommige Palestijnse kunstenaars drukken zich wel uit in het Palestijns ‘dialect’, om hun verbondenheid met het stateloze volk te beklemtonen.

Over het ‘nut’ van taal en zijn economische betekenis

Louis Vos duidt op het economisch belang van taal. Als er materiële belangen zijn, dan maakt taal kans op succes. Dat de

taalstrijd in Antwerpen (rond 1900) is opgeflakkerd was niet te verwonderen, gezien Antwerpen de belangrijkste economische groeipool is in Vlaanderen.

Er is de hedendaagse trend om Engels te gebruiken op de universiteiten. Dit kan zowel positief als negatief zijn. Het is een blijk van openheid op de wereld. Maar Engels mag Nederlands niet volledig wegdrücken. Want denken gebeurt via taal en in de moedertaal kan men zich het meest genuanceerd uitdrukken.

Marketa Štefková: het taaldepartement Neerlandistiek is 21 jaar geleden gestart in Bratislava. Er waren 300 kandidaten om Nederlands te studeren. 40 zijn er geselecteerd. De meeste studenten startten hun studie Nederlands intuïtief, zonder een precies doel. Gaandeweg ontdekten ze het nut ervan. Het belang van Nederlands in Slowakije is aantoonbaar. Bv. in Bratislava waren er in het nabije verleden drie posities beschikbaar voor een Scandinavische taal (nochtans populair onder de studenten) en 50 posities waar Nederlands belangrijk is.

Majd Khalifeh is van mening dat hoe meer talen iemand kent hoe beter. Kennis van het Arabisch kan vandaag een meerwaarde zijn, ook in Vlaanderen. Bv. als men solliciteert bij bepaalde bedrijven die gericht zijn naar het Midden-Oosten. Hij is niet gekant tegen het onderricht van het Arabisch op school in Vlaanderen, weliswaar onder bepaalde voorwaarden.

Taal is ook cultureel en maatschappelijk belangrijk

Louis Vos: er is niet alleen het economische nut, maar Vlamingen zijn gevoelig voor taal ook vanwege het culturele en het emancipatorische karakter ervan. In de 19e eeuw ontstond de stelling 'taal is het ganse volk' en 'één natie, één taal'. Dit moet genuanceerd worden. Zo wou Hendrik Conscience, die een Belgische patriot was, het Nederlands op gelijke voet krijgen met het Frans binnen de Belgische context. In de 20e eeuw is vastgesteld dat dit niet haalbaar was en door de verschillende

staatshervormingen zijn er in de Belgische context twee

democratieën gegroeid.

Majd Khalifeh: het aanleren van de Nederlandse taal verloopt voor elke persoon anders. Elkeen heeft een verschillend verhaal, de context is anders. Een 18-jarige heeft wellicht andere ambities dan een vader, wiens eerste zorg is het welbevinden van vrouw en kinderen. Cruciaal is om **het emotionele karakter van taal** te erkennen. Het wegtrekken uit vertrouwd milieu is heel ingrijpend. Bij aankomst in Vlaanderen is er heel vaak een laag zelfvertrouwen; het leren van de taal van het gastland en er zich goed in kunnen uitdrukken krijkt het zelfvertrouwen op. Het aanleren van de taal van het gastland is dus niet alleen belangrijk voor in dit geval Vlaanderen, maar ook voor het welbevinden van de migrant.

Marketa Štefková brengt in herinnering de komst van Roma (in dagelijks taalgebruik zigeuners genoemd) vanuit Slowakije naar het Gentse. Dit gebeurde toen Slowakije pas lid werd van de EU in 2004. Er was toen ook veel onbegrip. Essentiële stappen om de situatie niet te doen escaleren zijn: de ware toedracht communiceren en toelichten in een geest van openheid.

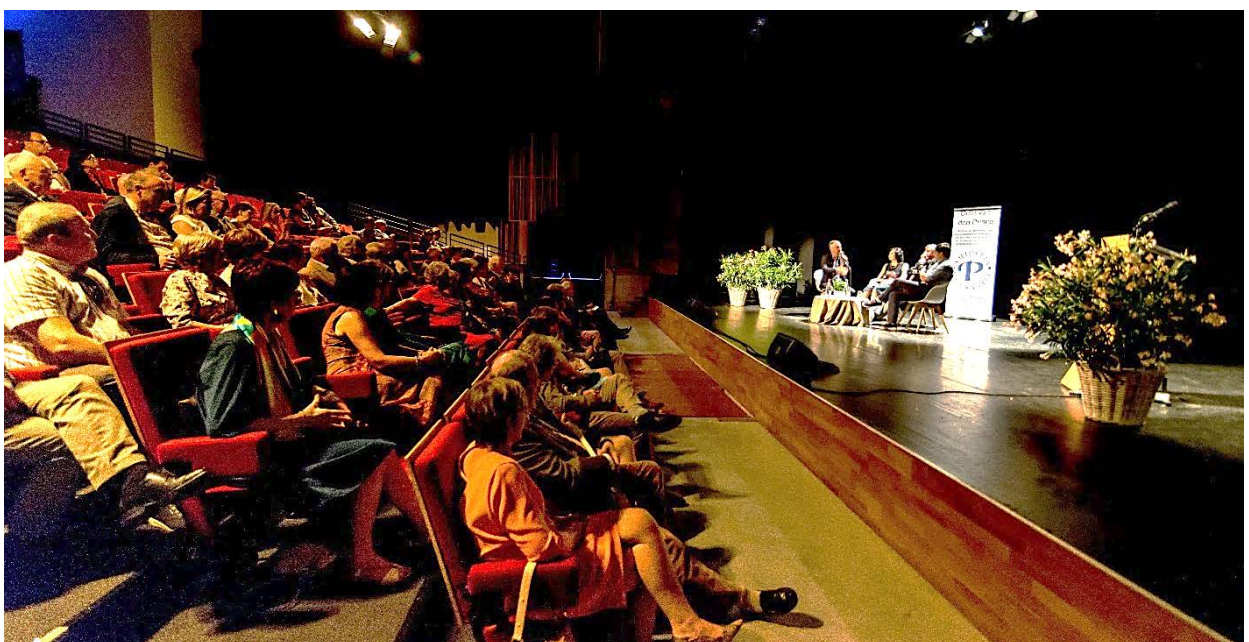
Majd Khalifeh: Vlaanderen is één van de weinige landen in Europa, die ondertiteling gebruikt bij films en nieuwsfragmenten. Dit wijst op gevoeligheid voor taal. Men hoort de originele stem en niet de gedubde versie.

De taal spreken van de gemeenschap is essentieel voor persoonlijkheids-ontwikkeling – er zijn geen vanzelfsprekendheden

Majd Khalifeh is vijf jaar geleden getrouwd met iemand die geen Nederlands sprak en naar hier is gekomen via gezinshereniging. De goede raad van Khalifeh: leer zo snel mogelijk zo goed mogelijk Nederlands. En dit voor de goede reden om in de Vlaamse samenleving een vrije en onafhankelijke vrouw te worden.

Khalifeh is geboren en getogen als moslim. Dit is voor hem een persoonlijke ervaring. Hier ook benadrukt hij het aspect vrijheid. Hij neemt deel aan het vasten als het past. Gaat het om één of andere reden niet, dan neemt hij zonder schroom de nodige drank en voedsel tot zich overdag.

Majd Khalifeh benadrukt dat niet alleen hij een succesverhaal is, er zijn er nog velen (sport, muziek, economie, ...). Hij vindt dat deze verhalen zouden moeten neergeschreven worden. Zijn prioriteit is nu om te zien of de vertaling van zijn boek aandacht

kan wekken in Franstalig België. Eventueel volgt later een vertaling naar het Arabisch. Hij gaat akkoord dat media niet alleen negatieve verhalen moeten brengen maar ook de positieve. Dit zal zeker helpen om vooroordelen te doorbreken.

Marketa Štefková: de EU verplichtte Slowakije twee jaar geleden om vluchtelingen op te vangen, naar aanleiding van de grote instroom in 2015. Erg schoorvoetend is dit gebeurd. Enkele vrouwen met kinderen zijn gekomen. Maar na een tijdje zijn verschillende vrouwen doorgetrokken naar andere Europese landen. Hoe komt het dat vluchtelingen in Slowakije niet willen blijven? Dit is niet eenvoudig in een postcommunistisch land. Slowakije moet dat nog leren.

Verslaggever: Karel Van Liempt

Colofon:

- *Werkgroep viering 50 jaar jubileum:* Pol Bossuyt (voorzitter), Krista Herdewijn Hilde Mattelaer, Leen Philips, Christophe Van Canneyt
- *Bestuursploeg Prince Keerbergen:* Karel Van Liempt (voorzitter), Pol Bossuyt (secretaris), Koen Albers (penningmeester), Jo Vranckx (NT&C), Jan Van Daele (vernieuwing)
- *Redactieploeg:* Erik Hertog, Jan Van Daele, Karel Van Liempt, Jo Vranckx
- *Concept en lay-out:* Jan Van Daele

Keerbergen, juli 2018

Scan de QR code om een beeldmontage te zien van de Academische Zitting.

Leest u digitaal, klik dan hier

<https://www.youtube.com/watch?v=73qP8OJE8uQ>

Afdeling Keerbergen
1968 - 2018

De Orde van den Prince is een apolitek genootschap voor de behartiging van de belangen en de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur. „Amicitia“ en „Tolerantia“ (vriendschap en verdraagzaamheid) zijn sleutelbegrippen in de werking van de Orde. De vereniging werd opgericht in 1955 en telt vandaag 3000 leden hoofdzakelijk in Vlaanderen en Nederland. De afdeling Keerbergen werd gesticht in 1968 en telt 37 leden uit Keerbergen en omliggende gemeenten.

Koen Albers
Corneel Beyers
Piet Boes
Christine Boogaerts
Paul Bossuyt
Hugo Claesen
Carmen Cordier
Michel Corthouts
Natascha De Buck
Jean De Roeck
Alfons De Vadder
Magda Doms
Jan Geens

Marc Grugeon
Hilde Hendrickx
Krista Herdewijn
Erik Hertog
Yves Hoffmann
Daan Holemans
Greet Jacobs
Paul A.A. Jacobs
Marc Maes
Hilde Mattelaer
Fernand Mestdagh
Leen Philips
Karel Schodts

Herman Sobrie
Frans Theeuwes
Paul Valckenaers
Christophe Van
Canneyt
Jan Van Daele
Paul Van der Spiegel
Karel Van Liempt
Frans Verbessens
Bert Verdoodt
Jo Vranckx
Christoffel Waelkens